

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 5ης Μαρτίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Δικαίωμα του δημιουργού και συγγενικά δικαιώματα — Οδηγία 2001/29/ΕΚ — Άρθρα 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 6 — Δικαίωμα αναπαραγωγής — Εξαίρεση — Αντίγραφα για ιδιωτική χρήση — Αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται με τη χρήση καρτών μνήμης κινητών τηλεφώνων — Δίκαιη αποζημίωση — Τέλος επί υλικών φορέων — Ίση μεταχείριση — Επιστροφή του τέλους — Ασήμαντη ζημία»

Στην υπόθεση C-463/12,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Østre Landsret (Δανία) με απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Οκτωβρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Copydan Båndkopi

κατά

Nokia Danmark A/S,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, K. Jürimäe, J. Malenovský (εισηγητή), M. Safjan και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 16ης Ιανουαρίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Copydan Båndkopi, εκπροσωπούμενη από τον P. Schønning, advokat,
- η Nokia Danmark A/S, εκπροσωπούμενη από τον F. Bøggild, advokat,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και F. X. Bréchet, καθώς και από την B. Beaupère-Manokha,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Varone, avvocato dello Stato,

* Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Noort, M. Bulterman και C. Wissels,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. Kunnert και A. Posch,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Leppo,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την S. Brighthouse, επικουρούμενη από τους S. Malynicz και J. Holmes, barristers,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Samnadda, καθώς και από τους H. Støvlbæk και J. Szczodrowski,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Ιουνίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', και 6 της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Copydan Båndkopi (στο εξής: Copydan) και της Nokia Danmark A/S (στο εξής: Nokia), όσον αφορά την καταβολή του τέλους που προορίζεται για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημιώσεως που οφείλεται λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας (στο εξής: τέλος ιδιωτικής αντιγραφής).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 9, 10, 31, 32, 35, 38 και 39 της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:
 - «(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία [...]
 - (10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν να χρηματοδοτούν αυτές τις δημιουργίες. [...]
- [...]
- (31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διάφορων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευομένων αντικειμένων. [...]

- (32) Η παρούσα οδηγία περιέχει εξαντλητικό κατάλογο εξαιρέσεων και περιορισμών από το δικαίωμα αναπαραγωγής και το δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό. Ορισμένες εξαιρέσεις ή περιορισμοί ισχύουν μόνο για το δικαίωμα αναπαραγωγής, κατά περίπτωση. Ο κατάλογος λαμβάνει δεόντως υπόψη τις διαφορετικές νομικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποσκοπώντας ταυτόχρονα στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Είναι σκόπιμο τα κράτη μέλη να επιτύχουν εναρμονισμένη εφαρμογή των εν λόγω εξαιρέσεων και περιορισμών, κάτι που θα επανεξεταστεί κατά την αξιολόγηση των εκτελεστικών μέτρων στο μέλλον.

[...]

- (35) Σε ορισμένες περιπτώσεις εξαιρέσεων ή περιορισμών, οι δικαιούχοι θα πρέπει να λαμβάνουν δίκαιη και επαρκή αποζημίωση για τη χρήση των προστατευόμενων έργων ή λοιπών προστατευόμενων αντικειμένων τους. Κατά τον καθορισμό της μορφής, των λεπτομερειών καταβολής και του ενδεχόμενου ύψους αυτής της δίκαιης αποζημίωσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες κάθε περίπτωσης. Για την αξιολόγηση των στοιχείων αυτών, πολύτιμο κριτήριο αποτελεί η πιθανή ζημία των δικαιούχων από τη συγκεκριμένη πράξη. Όταν στους δικαιούχους έχει ήδη καταβληθεί αμοιβή σε κάποια άλλη μορφή, λ.χ. ως τμήμα των τελών εκδόσεως αδείας, πιθανόν να μην οφείλεται ειδική ή χωριστή πληρωμή. Για τον καθορισμό του ύψους της δίκαιης αποζημίωσης θα πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη ο βαθμός χρήσης των μέτρων τεχνολογικής προστασίας που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η ζημία του δικαιούχου θα ήταν ασήμαντη, πιθανόν να μην προκύπτει υποχρέωση πληρωμής.

[...]

- (38) Θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό από το δικαίωμα αναπαραγωγής, ενδεχομένως με εύλογη αποζημίωση, για ορισμένα είδη αναπαραγωγής ακουστικού, οπτικού και οπτικοακουστικού υλικού για ιδιωτική χρήση. Η εξαίρεση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει την καθιέρωση ή τη διατήρηση συστημάτων αμοιβής για την αποζημίωση των δικαιούχων. [...]
- (39) Κατά την εφαρμογή της εξαίρεσης ή [του] περιορισμού για την ιδιωτική αντιγραφή, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις, ιδίως όσον αφορά την ψηφιακή ιδιωτική αντιγραφή και τα συστήματα αμοιβής, εφόσον υπάρχουν αποτελεσματικά τεχνολογικά μέτρα προστασίας. Οι εν λόγω εξαιρέσεις ή περιορισμοί δεν θα πρέπει να εμποδίζουν ούτε τη χρήση τεχνολογικών μέτρων ούτε την εφαρμογή τους εναντίον της καταστρατήγησης.»

4 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

α) στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους,

[...]».

5 Κατά το άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 5, της ίδιας οδηγίας:

«2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το δικαίωμα αναπαραγωγής [στο οποίο αναφέρεται το] άρθρο 2 στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) αναπαραγωγή σε χαρτί ή ανάλογο υλικό φορέα, με τη χρήση οποιουδήποτε είδους φωτογραφικής τεχνικής ή με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο που επιφέρει παρόμοια αποτελέσματα, εκτός από τις παρτιτούρες, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση,
- β) αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση που συνεκτιμά την εφαρμογή ή όχι των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 στο συγκεκριμένο έργο ή άλλο υλικό.

[...]

5. Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι οποίες δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου.»

6 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 2001/29 ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν την κατάλληλη έννομη προστασία κατά της εξουδετέρωσης κάθε αποτελεσματικού τεχνολογικού μέτρου την οποία πραγματοποιεί κάποιος εν γνώσει του ή έχοντας βάσιμους λόγους που του επιτρέπουν να γνωρίζει ότι επιδιώκει αυτό τον σκοπό.

[...]

3. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “τεχνολογικά μέτρα” νοείται κάθε τεχνολογία, μηχανισμός ή συστατικό στοιχείο που, με τον συνήθη τρόπο λειτουργίας του, αποσκοπεί στο να εμποδίσει ή να περιορίσει πράξεις, σε σχέση με έργα ή άλλα προστατευόμενα αντικείμενα, μη επιτραπεύσιμες από τον δικαιούχο οποιουδήποτε δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικού δικαιώματος, όπως ορίζεται από το νόμο [...]. Τα τεχνολογικά μέτρα θεωρούνται “αποτελεσματικά” όταν η χρήση του προστατευόμενου έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου ελέγχεται από τους δικαιούχους μέσω της εφαρμογής διαδικασίας ελέγχου της πρόσβασης ή προστασίας, όπως κρυπτογράφησης, διατάραξης της μετάδοσης ή άλλης μετατροπής του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου, ή προστατευτικού μηχανισμού ελέγχου της αντιγραφής, ο οποίος επιτυγχάνει τον στόχο της προστασίας.»

Το δανικό δίκαιο

7 Κατά το άρθρο 12, παράγραφοι 1 και 3, του νόμου περί του δικαιώματος του δημιουργού (orphavsretsloven), όπως κωδικοποιήθηκε με την υπουργική απόφαση 202 της 27ης Φεβρουαρίου 2010 (στο εξής: νόμος περί του δικαιώματος του δημιουργού):

«1. Οιοσδήποτε δύναται, προσωπικώς ή μέσω τρίτου, να δημιουργεί για προσωπική χρήση μεμονωμένα αντίγραφα έργων που έχουν καταστεί προσιτά στο κοινό. Δεν επιτρέπεται η χρήση των εν λόγω αντιγράφων για άλλους σκοπούς.

[...]

3. [H] δημιουργία περαιτέρω αντιγραφών σε ψηφιακή μορφή από δανεισμένο ή μισθωμένο αντίγραφο δεν επιτρέπεται άνευ της συναινέσεως του δημιουργού.»

8 Το άρθρο 39, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω νόμου ορίζει:

«1. Όποιος παράγει ή εισάγει για εμπορικούς σκοπούς ταινίες ήχου, βιντεοταινίες ή άλλους υλικούς φορείς επί των οποίων είναι δυνατή η εγγραφή ήχου ή εικόνων καταβάλλει αμοιβή στους δημιουργούς των μνημονευόμενων στην παράγραφο 2 έργων.

2. Η αμοιβή καταβάλλεται για τις ταινίες κ.λπ. που προσφέρονται για τη δημιουργία αντιγραφών για ιδιωτική χρήση [...]».

9 Το άρθρο 40, παράγραφοι 2 και 3, του νόμου για το δικαίωμα του δημιουργού προβλέπει τα εξής:

«2. Για το 2006 η αμοιβή ανά μονάδα ορίζεται σε 4,28 [δανικές κορώνες (DKK)] για τις κάρτες μνήμης.

3. Από το 2007, η αμοιβή που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 ανωτέρω αναπροσαρμόζεται ετησίως με βάση τον δείκτη αναπροσαρμογής (βλ. νόμο για τον δείκτη αναπροσαρμογής)».

10 Το άρθρο 75c, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου, ορίζει:

«Κανείς δεν μπορεί να εξουδετερώσει τα αποτελεσματικά τεχνικά μέτρα χωρίς την άδεια του κατόχου των δικαιωμάτων του δημιουργού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Η Copydan είναι οργανισμός διαχείρισεως των δικαιωμάτων των δημιουργών ο οποίος εκπροσωπεί τους κατόχους τέτοιων δικαιωμάτων επί μουσικών και οπτικοακουστικών έργων. Είναι εξουσιοδοτημένος από το Kulturministeriet (Υπουργείο Πολιτισμού) να εισπράττει, να διαχειρίζεται και να διανέμει στους εν λόγω δικαιούχους τα τέλη που εισπράττει για τη χρήση των έργων αυτών.

12 Η Nokia εμπορεύεται στη Δανία κινητά τηλέφωνα. Προμηθεύει τα προϊόντα αυτά σε επαγγελματίες οι οποίοι τα μεταπωλούν τόσο σε ιδιώτες όσο και σε άλλους επαγγελματίες. Όλα τα κινητά τηλέφωνα έχουν εσωτερική μνήμη. Περαιτέρω, ορισμένα μοντέλα διαθέτουν πρόσθετη κάρτα μνήμης, διαφορετική από την κάρτα SIM. Εφόσον ο χρήστης έχει κινητό τηλέφωνο που διαθέτει κάρτα μνήμης, μπορεί να αποθηκεύσει σε αυτήν δεδομένα, όπως αριθμούς τηλεφώνων, λοιπά στοιχεία ή φωτογραφίες που έλαβε με το τηλέφωνο αυτό. Επίσης μπορούν να αποθηκευτούν αρχεία με μουσικά έργα, ταινίες και άλλα προστατευόμενα έργα. Τα αρχεία αυτά μπορούν επίσης να μεταφορτωθούν μέσω του διαδικτύου ή από DVD, CD, συσκευές ανάγνωσης MP3 ή από τους υπολογιστές των χρηστών.

13 Οι διάδικοι στην υπόθεση της κύριας δίκης συμφωνούν ως προς το ότι, εάν ο χρήστης αποθηκεύσει προστατευόμενα έργα σε κινητό τηλέφωνο που διαθέτει ταυτόχρονα εσωτερική μνήμη και κάρτα μνήμης, τα έργα αυτά αποθηκεύονται, κατά κανόνα, στην κάρτα μνήμης. Ωστόσο, εάν ο χρήστης τροποποιήσει τις ρυθμίσεις του τηλεφώνου, μπορεί επίσης να αποθηκεύσει τα εν λόγω έργα στην εσωτερική μνήμη.

14 Η Copydan θεώρησε ότι οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, πλην εκείνων με ιδιαίτερα χαμηλή χωρητικότητα δεδομένων, εμπίπτουν στο σύστημα της δίκαιης αποζημίωσης που οφείλεται λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής (στο εξής: δίκαιη αποζημίωση), το οποίο προβλέπει ο

νόμος περί του δικαιώματος του δημιουργού. Για τον λόγο αυτό, άσκησε αγωγή κατά της Nokia, ζητώντας να υποχρεωθεί αυτή να της καταβάλει τέλος ιδιωτικής αντιγραφής για τις κάρτες μνήμης που εισήγαγε κατά τα έτη 2004 έως 2009.

- 15 Η Nokia προέβαλε ότι το τέλος αυτό δεν οφείλεται στην περίπτωση που η αναπαραγωγή δεν είναι νόμιμη καθώς και στην περίπτωση που για τη χρήση της αναπαραγωγής, κατόπιν π.χ. μεταφόρτωσης προστατευόμενου έργου από διαδικτυακό εμπορικό ιστότοπο, δόθηκε άδεια από τους δικαιούχους του δικαιώματος του δημιουργού. Επομένως, στο σύστημα δίκαιης αποζημίωσης εμπίπτουν μόνον οι νόμιμες αναπαραγωγές για ιδιωτική χρήση για τις οποίες δεν δόθηκε άδεια από τους δικαιούχους. Όμως, οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων σπανίως μόνον περιέχουν τέτοια αντίγραφα, οπότε δεν μπορεί να απαιτηθεί κανένα τέλος για τα αντίγραφα αυτά.
- 16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Østre Landsret αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Είναι συμβατός με την [οδηγία 2001/29] εθνικός νόμος ο οποίος προβλέπει την αποζημίωση των δικαιούχων σε περίπτωση αναπαραγωγής έργου από τις ακόλουθες πηγές:
- α) αρχεία των οποίων η χρήση έχει επιτραπεί από τους δικαιούχους και για τα οποία ο πελάτης έχει καταβάλει τέλος (περιεχόμενο το οποίο καλύπτεται από άδεια και προέρχεται, επί παραδείγματι, από διαδικτυακά καταστήματα)·
 - β) αρχεία των οποίων η χρήση έχει επιτραπεί από τους δικαιούχους και για τα οποία ο πελάτης δεν έχει καταβάλει τέλος (περιεχόμενο το οποίο καλύπτεται από άδεια, επί παραδείγματι στο πλαίσιο εμπορικών προσφορών)·
 - γ) DVD, CD-ROM, συσκευή ανάγνωσης MP3, ηλεκτρονικό υπολογιστή κ.λπ. του χρήστη, επί των οποίων δεν έχουν εφαρμοσθεί αποτελεσματικά τεχνολογικά μέτρα·
 - δ) DVD, CD-ROM, συσκευή ανάγνωσης MP3, ηλεκτρονικό υπολογιστή κ.λπ. του χρήστη, επί των οποίων έχουν εφαρμοσθεί αποτελεσματικά τεχνολογικά μέτρα·
 - ε) DVD, CD-ROM, συσκευή ανάγνωσης MP3, ηλεκτρονικό υπολογιστή ή άλλη παρόμοια συσκευή τρίτου·
 - στ) έργα που έχουν αντιγραφεί παρανόμως από το διαδίκτυο ή από άλλες πηγές·
 - ζ) αρχεία που έχουν αντιγραφεί νομίμως με άλλο τρόπο, επί παραδείγματι, από το διαδίκτυο (νόμιμες πηγές, άνευ αδείας).
- 2) Πώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελεσματικά τεχνολογικά μέτρα (άρθρο 6 της οδηγίας [2001/29]) στη νομοθεσία κράτους μέλους για τη δίκαιη αποζημίωση [...];
- 3) Κατά τον υπολογισμό της [δίκαιης αποζημίωσης], [...] ποιες δύνανται να θεωρούνται ως «περιπτώσεις όπου η ζημία [που προκλήθηκε] στον δικαιούχο θα ήταν ασήμαντη», κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψης 35 της οδηγίας, οπότε θα ήταν ασύμβατη προς την οδηγία [2001/29] ρύθμιση κράτους μέλους προβλέπουσα ομοίως στις εν λόγω περιπτώσεις αποζημίωση των δικαιούχων για τέτοια αντίγραφα προς ιδιωτική χρήση [της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως] [...];
- 4) α) Στην περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτό ότι η πρωτεύουσα ή κύρια λειτουργία των καρτών μνήμης των κινητών τηλεφώνων δεν είναι αυτή του υλικού φορέα για την αντιγραφή προς ιδιωτική χρήση, είναι συμβατή με την οδηγία [2001/29] νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπουσα αποζημίωση υπέρ των δικαιούχων για αντιγραφή επί των καρτών μνήμης κινητών τηλεφώνων;

- β) Στην περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτό ότι η αντιγραφή προς ιδιωτική χρήση αποτελεί μία εκ των πρωτευουσών ή κύριων λειτουργιών των καρτών μνήμης των κινητών τηλεφώνων, είναι συμβατή με την οδηγία [2001/29] νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπουσα αποζημίωση υπέρ των δικαιούχων για αντιγραφή επί των καρτών μνήμης κινητών τηλεφώνων;
- 5) Είναι συμβατή με την έννοια “[δέουσα] ισορροπία” της αιτιολογικής σκέψεως 31 της εν λόγω οδηγίας και με την ομοιόμορφη ερμηνεία του κατ’ άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β’, της οδηγίας όρου “δίκαιη αποζημίωση”, η οποία πρέπει να βασίζεται στη “ζημία”, νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπουσα τέλος για τις κάρτες μνήμης, αλλά όχι για εσωτερικές μνήμες όπως οι συσκευές αναπαραγωγής MP3 ή τα iPods που έχουν σχεδιασθεί και χρησιμοποιούνται πρωτίστως για την αποθήκευση αντιγράφων για ιδιωτική χρήση;
- 6) α) Προσκρούει στην οδηγία [2001/29] νομοθεσία κράτους μέλους επιβάλλουσα στον παραγωγό και/ή εισαγωγέα που πωλεί κάρτες μνήμης σε επαγγελματίες οι οποίοι τις μεταπωλούν τόσο ιδιώτες όσο και σε επαγγελματίες, χωρίς ο εν λόγω παραγωγός ή εισαγωγέας να γνωρίζει αν οι κάρτες μνήμης έχουν πωληθεί σε ιδιώτες ή επαγγελματίες, την υποχρέωση καταβολής τέλους αντιγραφής προς ιδιωτική χρήση;
- β) Διαφοροποιείται η απάντηση επί του πρώτου υποερωτήματος του έκτου ερωτήματος στην περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία του κράτους μέλους περιλαμβάνει διατάξεις συνεπαγόμενες την απαλλαγή του παραγωγού, του εισαγωγέως και/ή του διανομέα από την υποχρέωση καταβολής τέλους επί των καρτών μνήμης που χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς, ότι αν, παρά ταύτα, το τέλος έχει καταβληθεί, το τέλος επί των καρτών μνήμης που χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς δύναται να επιστραφεί και ότι ο παραγωγός, ο εισαγωγέας και/ή ο διανομέας δύναται να πωλούν κάρτες μνήμης σε άλλες επιχειρήσεις καταχωρισμένες στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση του συστήματος τελών, χωρίς να υποχρεούνται στην καταβολή τέλους;
- γ) Διαφοροποιείται η απάντηση επί του πρώτου ή του δευτέρου υποερωτήματος του έκτου ερωτήματος;
- i) στην περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία του κράτους μέλους περιλαμβάνει διατάξεις συνεπαγόμενες την απαλλαγή του παραγωγού, του εισαγωγέα και/ή του διανομέα από την υποχρέωση καταβολής τέλους επί των καρτών μνήμης που χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς, πλην όμως ο όρος “χρήση για επαγγελματικούς σκοπούς” ερμηνεύεται ως δυνατότητα εκπτώσεως η οποία τυγχάνει εφαρμογής μόνον επί επιχειρήσεων συμβεβλημένων με την Copydan Båndkopi, ενώ, αντιθέτως, για τις κάρτες μνήμης οι οποίες χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς από πελάτες επιτηδευματίες, μη συμβεβλημένους με την Copydan Båndkopi, πρέπει να καταβάλλεται αμοιβή;
- ii) στην περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία του κράτους μέλους περιλαμβάνει διατάξεις εξασφαλίζουσες ότι, εάν ο παραγωγός, ο εισαγωγέας και/ή ο διανομέας έχουν καταβάλει το τέλος, αυτό δύναται να επιστραφεί προκειμένου για τις κάρτες μνήμης που χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς, πλην όμως στην πράξη, την επιστροφή του τέλους δύναται να αξιώσει μόνον ο αγοραστής της κάρτας μνήμης και ο αγοραστής της κάρτας μνήμης οφείλει να απευθύνει στην Copydan αίτηση επιστροφής του τέλους;
- iii) στην περίπτωση κατά την οποία η νομοθεσία του κράτους μέλους περιλαμβάνει διατάξεις συνεπαγόμενες τη δυνατότητα του παραγωγού, του εισαγωγέως και/ή του διανομέα να πωλεί, χωρίς να καταβάλλει τέλος, κάρτες μνήμης σε άλλες επιχειρήσεις που έχουν δηλωθεί στον οργανισμό ο οποίος διαχειρίζεται το τέλος ιδιωτικής

αντιγραφής, πλην όμως η Copydan είναι ο οργανισμός που διαχειρίζεται το σύστημα του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής και οι δηλωθείσες επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν αν οι κάρτες μνήμης πωλούνται σε ιδιώτες ή σε επαγγελματίες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτική παρατήρηση

- 17 Ορισμένα από τα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρονται ρητώς στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, ενώ άλλα αναφέρονται σε αυτό. Ωστόσο, από την απόφαση περί παραπομπής σαφώς προκύπτει ότι το σύνολο των υποβληθέντων ερωτημάτων πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενο στη διάταξη αυτή και επομένως το Δικαστήριο θα εξετάσει τα εν λόγω ερωτήματα υπό το πρίσμα της διατάξεως αυτής.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 18 Με το τέταρτο ερώτημα, το οποίο ενδείκνυται να εξεταστεί πρώτο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για τους υλικούς φορείς πολλαπλών λειτουργιών, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, είτε οι υλικοί αυτοί φορείς έχουν ως κύρια λειτουργία τους τη δημιουργία αντιγράφων για ιδιωτική χρήση είτε όχι.
- 19 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι όταν τα κράτη μέλη αποφασίζουν να εισαγάγουν στο εσωτερικό τους δίκαιο την εξαίρεση από το δικαίωμα αναπαραγωγής για ιδιωτική χρήση (στο εξής: εξαίρεση για ιδιωτική χρήση), που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας, οφείλουν ειδικότερα να προβλέψουν, κατ' εφαρμογή της διατάξεως αυτής, την καταβολή δίκαιης αποζημιώσεως υπέρ των δικαιούχων του αποκλειστικού δικαιώματος αναπαραγωγής (αποφάσεις Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, σκέψη 30, και Amazon.com International Sales κ.λπ., C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψη 19).
- 20 Στο μέτρο που οι διατάξεις της ίδιας οδηγίας δεν προσδιορίζουν συγκεκριμένα τα διάφορα στοιχεία του συστήματος της δίκαιης αποζημιώσεως, τα κράτη μέλη έχουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως κατά την οριοθέτηση των στοιχείων αυτών. Ειδικότερα, στα κράτη μέλη εναπόκειται να καθορίζουν ποιος είναι υπόχρεος να καταβάλει τη δίκαιη αποζημίωση, καθώς και τη μορφή, τη διαδικασία καταβολής και το ενδεχόμενο ύψος της εν λόγω αποζημιώσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Stichting de Thuis kopie, C-462/09, EU:C:2011:397, σκέψη 23, και Amazon.com International Sales κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 20).
- 21 Πάντως, η δίκαιη αποζημίωση, και, επομένως, και το σύστημα στο οποίο αυτή βασίζεται καθώς και το ύψος της, πρέπει να συνδέονται με τη ζημία που προκαλείται στους δικαιούχους λόγω της δημιουργίας ιδιωτικών αντιγράφων (βλ., συναφώς, απόφαση Padawan, EU:C:2010:620, σκέψεις 40 και 42).
- 22 Εφόσον, επομένως, η ζημία στον δικαιούχο του δικαιώματος αναπαραγωγής προκαλείται από το πρόσωπο εκείνο το οποίο προβαίνει, για ιδιωτική του χρήση, σε αναπαραγωγή έργου χωρίς να ζητήσει προηγουμένως την άδεια του εν λόγω δικαιούχου, το πρόσωπο αυτό υποχρεούται, καταρχήν, να αποκαταστήσει την εν λόγω ζημία, χρηματοδοτώντας την αποζημίωση που θα καταβληθεί στον ως άνω δικαιούχο (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Padawan, EU:C:2010:620, σκέψη 45, και Amazon.com International Sales κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 23).
- 23 Το Δικαστήριο έχει δεχθεί, ωστόσο, ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών δυσχερειών προκειμένου να εντοπισθούν οι ιδιώτες χρήστες και να υποχρεωθούν να αποζημιώσουν τους δικαιούχους του αποκλειστικού δικαιώματος αναπαραγωγής για τη ζημία που τους προκαλούν, επιτρέπεται στα κράτη

μέλη να θεσπίσουν, για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημιώσεως, τέλος ιδιωτικής αντιγραφής, το οποίο δεν βαρύνει τους εν λόγω ιδιώτες, αλλά εκείνους οι οποίοι προβαίνουν σε διάθεση εξοπλισμού, συσκευών και υλικών φορέων ψηφιακής αναπαραγωγής και οι οποίοι κατά συνέπεια διαθέτουν από νομικής ή πραγματικής απόψεως τον ως άνω εξοπλισμό σε ιδιώτες ή παρέχουν σε αυτούς υπηρεσία αναπαραγωγής. Στο πλαίσιο του ως άνω συστήματος, η υποχρέωση καταβολής του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής βαρύνει τα πρόσωπα που προβαίνουν στη διάθεση του εξοπλισμού αυτού (αποφάσεις Padawan, EU:C:2010:620, σκέψη 46, και Amazon.com International Sales κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 24).

- 24 Συναφώς, δεν χρειάζεται να αποδειχθεί ότι τα πρόσωπα αυτά όντως παρήγαγαν ιδιωτικά αντίγραφα με τον εν λόγω εξοπλισμό, τις συσκευές και τους υλικούς φορείς. Πράγματι, τεκμαίρεται ότι τα ως άνω πρόσωπα επωφελούνται πλήρως από τη θέση του εξοπλισμού στη διάθεσή τους, λογίζεται δηλαδή ότι κάνουν χρήση όλων των σχετικών με τον εν λόγω εξοπλισμό λειτουργιών, περιλαμβανομένης της λειτουργίας της αναπαραγωγής (βλ., συναφώς, απόφαση Padawan, EU:C:2010:620, σκέψεις 54 και 55).
- 25 Επομένως, μολονότι ο εξοπλισμός, οι συσκευές και οι υλικοί φορείς έχουν διατεθεί στα φυσικά πρόσωπα υπό την ιδιότητά τους ως ιδιωτών χρηστών, απλώς και μόνο η ικανότητα του ως άνω εξοπλισμού και των συσκευών και υλικών φορέων να παράγουν αντίγραφα αρκεί για να δικαιολογήσει την επιβολή του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής (βλ., συναφώς, απόφαση Padawan, EU:C:2010:620, σκέψη 56).
- 26 Έτσι, από τη νομολογία αυτή του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν ασκεί, κατ' αρχήν, επιρροή το κατά πόσον ο υλικός φορέας έχει μία μόνον ή πολλές λειτουργίες ούτε αν η λειτουργία της αναπαραγωγής είναι, ενδεχομένως, δευτερεύουσα σε σχέση με τις λοιπές λειτουργίες, εφόσον οι τελικοί χρήστες θεωρείται ότι αξιοποιούν πλήρως όλες τις διαθέσιμες λειτουργίες του φορέα αυτού.
- 27 Πάντως, η ύπαρξη πολλαπλών λειτουργιών και ο δευτερεύων χαρακτήρας της λειτουργίας που συνδέεται με την αναπαραγωγή έχουν ενδεχομένως σημασία για το ποσό της δίκαιης αποζημιώσεως. Ειδικότερα, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων στη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως, το ποσό αυτό πρέπει να καθοριστεί από τις αρμόδιες αρχές, κατ' αρχήν, βάσει της σχετικής σημασίας της ικανότητας του υλικού φορέα να πραγματοποιεί αναπαραγωγές των έργων για ιδιωτική χρήση.
- 28 Επομένως, όταν αποδεικνύεται ότι, στην πράξη, η λειτουργία αυτή δεν χρησιμοποιείται σχεδόν καθόλου από το σύνολο εκείνων που χρησιμοποιούν τον υλικό φορέα, το γεγονός ότι διατίθεται η λειτουργία αυτή ενδέχεται, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας 2001/29, να μη γεννά υποχρέωση καταβολής της δίκαιης αποζημιώσεως, στον βαθμό που η ζημία που προκαλείται στους δικαιούχους θεωρείται ασήμαντη.
- 29 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγή επί υλικών φορέων πολλαπλών λειτουργιών, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, είτε τα μέσα αυτά έχουν ως κύρια λειτουργία τους τη δημιουργία αντιγράφων για ιδιωτική χρήση είτε όχι, υπό την προϋπόθεση ότι μία από τις λειτουργίες των εν λόγω μέσων, έστω και δευτερεύουσα, παρέχει στους κατόχους τους τη δυνατότητα να τα χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτόν. Ωστόσο, ο κύριος ή δευτερεύων χαρακτήρας της λειτουργίας αυτής και η σχετική σημασία της ικανότητας του υλικού φορέα να παράγει αντίγραφα ενδέχεται να ασκούν επιρροή στο ύψος της οφειλόμενης δίκαιης αποζημιώσεως. Όταν η προκληθείσα στους δικαιούχους ζημία κρίνεται ασήμαντη, το γεγονός ότι διατίθεται η εν λόγω λειτουργία ενδέχεται να μη γεννά υποχρέωση καταβολής της αποζημιώσεως αυτής.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 30 Με το πέμπτο ερώτημα, το οποίο ενδείκνυται να εξεταστεί δεύτερο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει τέλος ιδιωτικής αντιγραφής στη διάθεση στο εμπόριο υλικών φορέων οι οποίοι ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για την αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, αλλά δεν επιβάλλει το τέλος αυτό στη διάθεση στο εμπόριο συστατικών στοιχείων τα οποία προορίζονται κυρίως για την αποθήκευση αντιγράφων για ιδιωτική χρήση, όπως οι εσωτερικές μνήμες των συσκευών ανάγνωσης MP3.
- 31 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι εξαιρέσεις του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/29 πρέπει να εφαρμόζονται τηρουμένης της αρχής της ίσης μεταχείρισεως, η οποία συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση Glatzel, C-356/12, EU:C:2014:350, σκέψη 43).
- 32 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αρχή της ίσης μεταχείρισεως επιτάσσει να μην αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό και να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικές καταστάσεις καθ' όμοιο τρόπο, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Soukuroná, C-401/11, EU:C:2013:223, σκέψη 29, και Sky Italia, C-234/12, EU:C:2013:496, σκέψη 15).
- 33 Κατά συνέπεια τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προβλέπουν όρους για τη δίκαιη αποζημίωση που εισάγουν αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση μεταξύ διαφόρων κατηγοριών επιχειρηματιών οι οποίοι διαθέτουν στο εμπόριο συγκρίσιμα προϊόντα εμπίπτοντα στην εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής ή μεταξύ διαφόρων κατηγοριών χρηστών των προστατευόμενων προϊόντων.
- 34 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι η εθνική ρύθμιση καταλήγει στη διάκριση μεταξύ, αφενός, των υλικών φορέων που μπορούν να αφαιρεθούν από τις συσκευές που διαθέτουν τη λειτουργία της ψηφιακής αναπαραγωγής και, αφετέρου, των συστατικών στοιχείων που είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τις εν λόγω συσκευές. Συγκεκριμένα, ενώ επιβάλλεται τέλος για ιδιωτική αντιγραφή στη διάθεση στο εμπόριο των εν λόγω υλικών φορέων, τούτο δεν ισχύει για τη διάθεση στο εμπόριο των συστατικών στοιχείων.
- 35 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι οι υλικοί φορείς πολλαπλών λειτουργιών, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, αφενός, και τα ενσωματωμένα συστατικά στοιχεία, όπως οι εσωτερικές μνήμες των συσκευών ανάγνωσης MP3, αφετέρου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αναπαραγωγή προστατευόμενων έργων για ιδιωτική χρήση και να προκαλέσουν έτσι ζημία στους δικαιούχους του δικαιώματος του δημιουργού.
- 36 Η ανάλυση αυτή έχει εφαρμογή τόσο στις κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων όσο και στις εσωτερικές τους μνήμες. Όμως, παρ' όλο που, όπως προκύπτει από τη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, οι ως άνω εσωτερικές μνήμες έχουν, εντός της ίδιας τηλεφωνικής συσκευής, λειτουργία αναπαραγωγής πανομοιότυπη με εκείνη των καρτών μνήμης, από τη δικογραφία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι επιβάλλεται σε αυτές, κατά τη διάθεσή τους στο εμπόριο, τέλος ιδιωτικής αντιγραφής.
- 37 Ωστόσο, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει αν υφίστανται, ενδεχομένως, άλλες περιστάσεις από τις οποίες να προκύπτει ότι τα ως άνω ενσωματωμένα συστατικά στοιχεία, παρά το γεγονός ότι έχουν την ίδια λειτουργία, όσον αφορά την αναπαραγωγή, με τις κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, δεν είναι συγκρίσιμα από την άποψη των επιταγών που συνδέονται με τη δίκαιη αποζημίωση.

- 38 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο θα μπορούσε ειδικότερα να εκτιμήσει την ενδεχόμενη σημασία του ότι τα εν λόγω συστατικά στοιχεία είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τις συσκευές στις οποίες είναι ενσωματωμένα, ενώ οι υλικοί φορείς που χρησιμοποιούνται για πανομοιότυπους σκοπούς αναπαραγωγής, όπως οι κάρτες μνήμης, μπορούν να αφαιρεθούν, χαρακτηριστικό που θα μπορούσε να διευκολύνει τις περαιτέρω αναπαραγωγές των ίδιων έργων σε άλλους υλικούς φορείς.
- 39 Εφόσον το αιτούν δικαστήριο καταλήξει ότι τα εν λόγω συστατικά στοιχεία και οι υλικοί φορείς είναι συγκρίσιμοι από την άποψη των επιταγών που συνδέονται με τη δίκαιη αποζημίωση, θα χρειαστεί στη συνέχεια να εξακριβώσει εάν η διαφορετική μεταχείριση που απορρέει από το εθνικό σύστημα δίκαιης αποζημιώσεως είναι δικαιολογημένη.
- 40 Η εν λόγω διαφορετική μεταχείριση μπορεί, μεταξύ άλλων, να δικαιολογείται, όσον αφορά τα ενσωματωμένα συστατικά στοιχεία τα οποία ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για αναπαραγωγή και αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει όσον αφορά τους επίδικους στην κύρια δίκη αφαιρούμενους υλικούς φορείς, στην περίπτωση που οι δικαιούχοι εισπράττουν δίκαιη αποζημίωση υπό άλλη μορφή.
- 41 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση με την οποία επιβάλλεται τέλος ιδιωτικής αντιγραφής στη διάθεση στο εμπόριο υλικών φορέων οι οποίοι ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, αλλά δεν επιβάλλει το τέλος αυτό στη διάθεση στο εμπόριο συστατικών στοιχείων τα οποία προορίζονται κυρίως για την αποθήκευση αντιγράφων για ιδιωτική χρήση, όπως οι εσωτερικές μνήμες των συσκευών ανάγνωσης MP3, εφόσον οι διαφορετικές αυτές κατηγορίες υλικών φορέων και συστατικών στοιχείων δεν είναι συγκρίσιμες ή η διαφορετική μεταχείριση είναι δικαιολογημένη, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί του έκτου ερωτήματος

- 42 Με το έκτο ερώτημα, το οποίο ενδείκνυται να εξεταστεί τρίτο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει την καταβολή τέλους ιδιωτικής αντιγραφής στους κατασκευαστές και εισαγωγείς που πωλούν κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων σε επαγγελματίες γνωρίζοντας ότι οι κάρτες προορίζονται για μεταπώληση από τους επαγγελματίες αυτούς, αλλά αγνοώντας αν οι τελικοί αγοραστές των εν λόγω καρτών είναι ιδιώτες ή επαγγελματίες. Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν η απάντηση στο ερώτημα αυτό επηρεάζεται από το γεγονός ότι οι εν λόγω κατασκευαστές και εισαγωγείς
- απαλλάσσονται από την καταβολή του τέλους αυτού εάν πωλούν τις κάρτες μνήμης σε επαγγελματίες καταχωρισμένους στον οργανισμό διαχείρισεως του συστήματος τελών, και
 - μπορούν να επιτύχουν την επιστροφή του ως άνω τέλους εάν οι κάρτες μνήμης των κινητών τηλεφώνων χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς, λαμβανομένου υπόψη ότι, στην πράξη, μόνον ο τελικός αγοραστής της κάρτας μνήμης μπορεί να λάβει την επιστροφή του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, και τούτο υπό την προϋπόθεση ότι θα υποβάλει αίτηση επιστροφής στον οργανισμό διαχείρισεως του συστήματος τελών.
- 43 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν, για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημιώσεως, τέλος ιδιωτικής αντιγραφής, το οποίο δεν βαρύνει τους εν λόγω ιδιώτες, αλλά εκείνους οι οποίοι προβαίνουν σε διάθεση εξοπλισμού, συσκευών και υλικών φορέων ψηφιακής αναπαραγωγής και οι οποίοι κατά συνέπεια διαθέτουν από νομικής ή πραγματικής απόψεως τον ως άνω εξοπλισμό σε ιδιώτες ή παρέχουν σ' αυτούς υπηρεσία αναπαραγωγής.

- 44 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να εφαρμόσουν αδιακρίτως το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής στους υλικούς φορείς οι οποίοι ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για αναπαραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της περιπτώσεως στην οποία η τελική χρήση των φορέων αυτών δεν εμπίπτει στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Amazon.com International Sales* κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 31).
- 45 Το σύστημα που αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός τέτοιου τέλους συνάδει με την εν λόγω διάταξη μόνον εάν η θέσπισή του δικαιολογείται από πρακτικές δυσχέρειες και εάν οι οφειλέτες έχουν δικαίωμα επιστροφής του τέλους αυτού όταν τούτο δεν οφείλεται (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Amazon.com International Sales* κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 31).
- 46 Συναφώς, ένα σύστημα τελών ιδιωτικής αντιγραφής μπορεί να δικαιολογείται, μεταξύ άλλων, από την ανάγκη να αντιμετωπισθούν η αδυναμία εντοπισμού των τελικών χρηστών ή οι πρακτικές δυσχέρειες που έχει ο εντοπισμός αυτός ή άλλες παρόμοιες δυσχέρειες (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Amazon.com International Sales* κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψεις 31 και 34).
- 47 Ωστόσο, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω τέλος δεν πρέπει να επιβάλλεται στην πώληση εξοπλισμού, συσκευών και υλικών φορέων αναπαραγωγής σε μη φυσικά πρόσωπα, για σκοπούς προδήλως ξένους προς την ιδιωτική αντιγραφή (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις *Padawan*, EU:C:2010:620, σκέψη 52, καθώς και *Amazon.com International Sales* κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 28).
- 48 Εξάλλου, όσον αφορά το δικαίωμα επιστροφής του τέλους αυτού, το εν λόγω δικαίωμα πρέπει να είναι ουσιαστικό και να μην καθιστά εξαιρετικά δυσχερή την επιστροφή του καταβληθέντος τέλους, πέραν της περιπτώσεως για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Amazon.com International Sales* κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψεις 31 και 34).
- 49 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, πρώτον, εάν η καθιέρωση ενός συστήματος που προβλέπει την καταβολή του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής κατά τη διάθεση των καρτών μνήμης κινητών τηλεφώνων δικαιολογείται από πρακτικές δυσχέρειες, όπως αυτές που αναφέρονται στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως.
- 50 Συναφώς, όπως προκύπτει από τα υπομνησθέντα στη σκέψη 47 της παρούσας αποφάσεως, η διάθεση στο εμπόριο των εν λόγω καρτών πρέπει να απαλλάσσεται από το εν λόγω τέλος όταν ο κατασκευαστής ή εισαγωγέας αποδεικνύει ότι διέθεσε τις κάρτες αυτές σε μη φυσικά πρόσωπα, για σκοπούς προδήλως ξένους προς την ιδιωτική αντιγραφή.
- 51 Περαιτέρω, διαπιστώνεται ότι οι εγγενείς πρακτικές δυσχέρειες εντοπισμού των τελικών χρηστών και της εισπράξεως του τέλους αυτού δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τον περιορισμό της εφαρμογής της εν λόγω απαλλαγής μόνο στην πώληση των καρτών μνήμης κινητών τηλεφώνων προς τους επαγγελματίες που είναι καταχωρισμένοι στον οργανισμό διαχείρισεως του συστήματος τελών ιδιωτικής αντιγραφής. Συγκεκριμένα, ο περιορισμός αυτός συνεπάγεται διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των διαφόρων ομάδων επιχειρηματιών καθόσον, όσον αφορά το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής, οι εν λόγω επιχειρηματίες βρίσκονται όλοι σε συγκρίσιμη κατάσταση, είτε είναι καταχωρισμένοι είτε όχι στον οργανισμό αυτό.
- 52 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν το περιεχόμενο, η αποτελεσματικότητα, η διαθεσιμότητα, ο βαθμός στον οποίο είναι γνωστό και η απλότητα ασκήσεως του δικαιώματος επιστροφής αμβλύνουν τις ενδεχόμενες ανισορροπίες που δημιουργεί το σύστημα προς αντιμετώπιση των διαπιστωθεισών πρακτικών δυσχερειών (βλ. απόφαση *Amazon.com International Sales* κ.λπ., EU:C:2013:515, σκέψη 36).

- 53 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, εφόσον το επίδικο στην κύρια δίκη σύστημα τελών ιδιωτικής αντιγραφής παρέχει τη δυνατότητα στους οφειλέτες να μετακυλίσουν το ποσό του τέλους αυτού στην τιμή των κινητών τηλεφώνων και να φέρει επομένως ο τελικός χρήστης την εν λόγω επιβάρυνση, το γεγονός ότι μόνον ο τελικός αγοραστής ενός τέτοιου τηλεφώνου μπορεί να επιτύχει την επιστροφή του εν λόγω τέλους και ότι η επιστροφή αυτή εξαρτάται από την προϋπόθεση υποβολής αιτήσεως προς τον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση του συστήματος τελών δεν ανατρέπει, κατ' αρχήν, την κατά την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29 δέουσα ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων των δικαιούχων του δικαιώματος του δημιουργού και των χρηστών προστατευόμενου υλικού.
- 54 Εφόσον η δυνατότητα αυτή διασφαλίζεται, μικρή σημασία έχει αν οι κατασκευαστές ή εισαγωγείς των επίμαχων τηλεφώνων, οι οποίοι υποχρεούνται να καταβάλουν το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής, διαθέτουν ή όχι πληροφορίες για την επαγγελματική ή μη ιδιότητα των τελικών αγοραστών των τηλεφώνων αυτών.
- 55 Κατόπιν των ανωτέρω, στο έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει την καταβολή τέλους ιδιωτικής αντιγραφής στους κατασκευαστές και εισαγωγείς που πωλούν κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων σε επαγγελματίες γνωρίζοντας ότι οι κάρτες προορίζονται για μεταπώληση από τους επαγγελματίες αυτούς, αλλά αγνοώντας αν οι τελικοί αγοραστές των εν λόγω καρτών είναι ιδιώτες ή επαγγελματίες, υπό την προϋπόθεση ότι
- η λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος δικαιολογείται από την ύπαρξη πρακτικών δυσχερειών·
 - οι υπόχρεοι καταβολής του τέλους απαλλάσσονται από την καταβολή του εάν αποδεικνύουν ότι πωλούν τις κάρτες μνήμης των κινητών τηλεφώνων σε επαγγελματίες μη φυσικά πρόσωπα, για σκοπούς προδήλως ξένους προς την ιδιωτική αντιγραφή, εξυπακουμένου ότι η απαλλαγή αυτή δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην πώληση προς επαγγελματίες που είναι καταχωρισμένοι στον οργανισμό διαχείρισης του συστήματος τελών,
 - το εν λόγω σύστημα προβλέπει δικαίωμα επιστροφής του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, το οποίο είναι αποτελεσματικό και δεν καθιστά υπερβολικά δυσχερή την ανάκτηση του καταβληθέντος τέλους, η δε επιστροφή καταβάλλεται μόνο στον τελικό αγοραστή της εν λόγω κάρτας μνήμης, ο οποίος πρέπει να υποβάλει προς τούτο αίτηση προς τον εν λόγω οργανισμό.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 56 Με το τρίτο ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί τέταρτο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, πώς πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, σε συνδυασμό με τη διευκρίνιση που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική της σκέψη 35, κατά την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η ζημία του δικαιούχου «είναι ασήμαντη, πιθανόν να μην προκύπτει υποχρέωση πληρωμής».
- 57 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί, αφενός, ότι η οδηγία 2001/29 έχει ως σκοπό την εναρμόνιση ορισμένων μόνον πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων (απόφαση Padawan, EU:C:2010:620, σκέψη 35). Αφετέρου, η όλη οικονομία της οδηγίας οριοθετείται από διάφορες διατάξεις της, στις οποίες διαφαίνεται η πρόθεση του νομοθέτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παράσχει στα κράτη μέλη ένα περιθώριο εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή της, όπως το άρθρο 5 της οδηγίας το οποίο προβλέπει μια σειρά εξαιρέσεων και περιορισμών τους οποίους τα κράτη μπορούν ελεύθερα να μεταφέρουν στην εσωτερική νομοθεσία τους.

- 58 Εξάλλου, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 35 της εν λόγω οδηγίας, σε ορισμένες περιπτώσεις εξαιρέσεων ή περιορισμών, οι δικαιούχοι θα πρέπει να λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες η ζημία του δικαιούχου είναι ασήμαντη, μπορεί να μην επιβληθεί η καταβολή της εν λόγω αποζημίωσης.
- 59 Όπως ακριβώς επιτρέπεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν ή όχι κάποιες από τις εξαιρέσεις που επεξηγούνται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη έχουν επίσης, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας αυτής, την ευχέρεια να προβλέπουν, σε ορισμένες περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εξαιρέσεων τις οποίες αυτοβούλως υιοθέτησαν, απαλλαγή από την καταβολή της δίκαιης αποζημίωσης όταν η προκληθείσα στους δικαιούχους ζημία είναι ασήμαντη.
- 60 Το συμπέρασμα αυτό πρέπει κατεξοχήν να εφαρμοστεί στην εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας.
- 61 Για τους λόγους που παρατίθενται στις προηγούμενες σκέψεις, ο καθορισμός ενός ορίου κάτω από το οποίο η ζημία μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ασήμαντη», κατά την έννοια της αιτιολογικής σκέψης 35 της ίδιας οδηγίας, πρέπει επίσης να εμπίπτει στο περιθώριο εκτιμήσεως των κρατών μελών, υπό την αίρεση, ιδίως, ότι η εφαρμογή του ορίου αυτού είναι σύμφωνη με την αρχή της ίσης μεταχείρισεως, όπως αυτή επεξηγείται στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως.
- 62 Κατόπιν των ανωτέρω, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη της 35, έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν, σε ορισμένες περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εξαιρέσεως για ιδιωτική αντιγραφή, απαλλαγή από την καταβολή της δίκαιης αποζημίωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η ζημία που προκλήθηκε στους δικαιούχους στις περιπτώσεις αυτές είναι ασήμαντη. Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να καθορίσουν το όριο της ζημίας αυτής, εξυπακουμένου ότι το όριο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισεως.

Επί του πρώτου ερωτήματος, υπό α' και β'

- 63 Με το πρώτο ερώτημα, υπό α' και β' το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, ποια είναι τα αποτελέσματα της παρεχόμενης από τον δικαιούχο άδειας χρήσεως, ιδίως για ιδιωτική αναπαραγωγή, των αρχείων που περιέχουν προστατευόμενα έργα, υπό το πρίσμα των απαιτήσεων του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, ειδικότερα όσον αφορά τη δίκαιη αποζημίωση.
- 64 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 24 και 25 της παρούσας αποφάσεως, δεν χρειάζεται να αποδειχθεί ότι οι χρήστες των εν λόγω αρχείων όντως προέβησαν σε ιδιωτική αναπαραγωγή, διότι νομίμως τεκμαίρεται ότι οι χρήστες αυτοί επωφελούνται πλήρως από τα εν λόγω αρχεία που έχουν στη διάθεσή τους. Κατά συνέπεια, εάν ο δικαιούχος παράσχει άδεια σε φυσικό πρόσωπο να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω αρχεία, θέτοντάς τα στη διάθεσή του, απλώς και μόνο η δυνατότητα χρησιμοποίησης των αρχείων αυτών για τους σκοπούς της αναπαραγωγής των προστατευόμενων έργων δικαιολογεί την επιβολή του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής.
- 65 Πάντως, όσον αφορά τη σημασία για τη δίκαιη αποζημίωση της άδειας χρήσεως των αρχείων που περιέχουν προστατευόμενα έργα την οποία παρέχει ο δικαιούχος, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι στην περίπτωση που το κράτος μέλος αποφάσισε, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29, να αποκλείσει, στο πλαίσιο του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής της διατάξεως αυτής, κάθε δικαίωμα των δικαιούχων να επιτρέπουν την ιδιωτική αναπαραγωγή των έργων τους, ενδεχόμενη άδεια του δικαιούχου στερείται νομικής ισχύος στο δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους. Συνεπώς, μια τέτοια άδεια δεν έχει κανένα αντίκτυπο στη ζημία που προκλήθηκε στους δικαιούχους λόγω της θεσπίσεως του μέτρου που αποκλείει το επίμαχο δικαίωμα, και, επομένως, δεν μπορεί να ασκεί

επιρροή για τη δίκαιη αποζημίωση, είτε αυτή προβλέπεται υποχρεωτικά είτε προαιρετικά, βάσει της εφαρμοστέας διατάξεως της οδηγίας αυτής (βλ. απόφαση VG Wort κ.λπ., C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426, σκέψη 37).

- 66 Εφόσον, υπό προϋποθέσεις όπως οι παρατεθείσες στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, η εν λόγω άδεια στερείται νομικής ισχύος, δεν μπορεί να δημιουργήσει, καθεαυτή, υποχρέωση του χρήστη των συγκεκριμένων αρχείων να καταβάλει οποιαδήποτε αμοιβή, για ιδιωτική αναπαραγωγή, προς τον δικαιούχο που παρέσχε την άδεια χρήσεώς τους.
- 67 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα, υπό α' και β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2001/29 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση που κράτος μέλος αποφάσισε, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, να αποκλείσει, στο πλαίσιο του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, κάθε δικαίωμα των δικαιούχων να επιτρέπουν την ιδιωτική αναπαραγωγή των έργων τους, η άδεια που παρέχει ο δικαιούχος για τη χρήση των αρχείων που περιέχουν τα έργα του δεν μπορεί να ασκεί επιρροή σε σχέση με την υποχρέωση δίκαιης αποζημιώσεως για τις αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας με τη χρήση των ως άνω αρχείων και δεν μπορεί να δημιουργήσει, καθεαυτή, υποχρέωση του χρήστη των συγκεκριμένων αρχείων να καταβάλει οποιαδήποτε αμοιβή, για ιδιωτική αναπαραγωγή, προς τον εν λόγω δικαιούχο.

Επί του πρώτου ερωτήματος, υπό γ' και δ', καθώς και επί του δεύτερου ερωτήματος

- 68 Με το πρώτο ερώτημα, υπό γ' και δ', καθώς και με το δεύτερο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν έκτα κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν η εφαρμογή των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 της οδηγίας 2001/29 στα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή των προστατευόμενων έργων, όπως τα DVD, τα CD, οι συσκευές αναγνώσεως MP3 ή οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ενδέχεται να ασκεί επιρροή σε σχέση με τη δίκαιη αποζημίωση που οφείλεται για τις ιδιωτικές αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται με τα μέσα αυτά.
- 69 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τα τεχνολογικά μέτρα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας αποσκοπούν στον περιορισμό των μη επιτρεπόμενων από τους δικαιούχους πράξεων, δηλαδή στην εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως και, συνεπώς, στην παρεμπόδιση των πράξεων που δεν πληρούν τις αυστηρές προϋποθέσεις που θέτει η εν λόγω διάταξη (αποφάσεις VG Wort κ.λπ., EU:C:2013:426, σκέψη 51, και ACI Adam κ.λπ., C-435/12, EU:C:2014:254, σκέψη 43).
- 70 Εξάλλου, στο μέτρο που τα κράτη μέλη, και όχι οι δικαιούχοι, είναι εκείνα που προβλέπουν την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής και επιτρέπουν, για τους σκοπούς της πραγματοποιήσεως της αντιγραφής αυτής, την εν λόγω χρήση των έργων ή άλλου προστατευόμενου υλικού, στο κράτος μέλος που επέτρεψε, με τη θέσπιση της εξαιρέσεως, την πραγματοποίηση της ιδιωτικής αντιγραφής εναπόκειται να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή της εν λόγω εξαιρέσεως και να περιορίσει έτσι τις πράξεις για τις οποίες οι δικαιούχοι δεν έχουν δώσει την άδειά τους (αποφάσεις VG Wort κ.λπ., EU:C:2013:426, σκέψεις 52 και 53, και ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 44).
- 71 Λαμβανομένου υπόψη του προαιρετικού χαρακτήρα της εφαρμογής των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 της οδηγίας 2001/29, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, ακόμη και αν υφίσταται η δυνατότητα αυτή, η μη εφαρμογή των εν λόγω μέτρων δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό του δικαιώματος δίκαιης αποζημιώσεως (απόφαση VG Wort κ.λπ., EU:C:2013:426, σκέψη 57).

- 72 Εν πάση περιπτώσει, το οικείο κράτος μέλος μπορεί να εξαρτήσει το συγκεκριμένο επίπεδο της αποζημίωσης που οφείλεται στους δικαιούχους από την εφαρμογή των εν λόγω τεχνολογικών μέτρων προκειμένου να ενθαρρύνει τους δικαιούχους να λάβουν τα μέτρα αυτά και να συμβάλουν οικειοθελώς στην ορθή εφαρμογή της εξαιρέσεως της ιδιωτικής αντιγραφής (απόφαση VG Wort κ.λπ., EU:C:2013:426, σκέψη 58).
- 73 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα, υπό γ', και δ', καθώς και στο δεύτερο ερώτημα, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η εφαρμογή των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 της οδηγίας 2001/29 στα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή των προστατευόμενων έργων, όπως τα DVD, τα CD, οι συσκευές αναγνώσεως MP3 ή οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, δεν ασκεί επιρροή σε σχέση με τη δίκαιη αποζημίωση που οφείλεται για τις ιδιωτικές αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται με τα μέσα αυτά. Ωστόσο, η εφαρμογή αυτή ενδέχεται να ασκεί επιρροή ως προς το συγκεκριμένο ύψος της εν λόγω αποζημίωσης.
- Επί του πρώτου ερωτήματος, υπό στ'*
- 74 Με πρώτο ερώτημα, υπό στ', το οποίο πρέπει να εξεταστεί έβδομο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν η οδηγία 2001/29 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται από παράνομες πηγές, δηλαδή από προστατευόμενα έργα τα οποία έχουν διατεθεί στο κοινό χωρίς την άδεια των δικαιούχων.
- 75 Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η εν λόγω οδηγία αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία δεν διακρίνει μεταξύ της περιπτώσεως κατά την οποία η πηγή αναπαραγωγής για ιδιωτική χρήση είναι νόμιμη και εκείνης κατά την οποία η πηγή αναπαραγωγής είναι παράνομη (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 58).
- 76 Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαίτηση στενής ερμηνείας του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας αποκλείει ερμηνεία της διατάξεως αυτής υπό την έννοια ότι επιβάλλει στους δικαιούχους, πέραν του ρητώς προβλεπόμενου περιορισμού, την υποχρέωση να ανέχονται προσβολές των δικαιωμάτων τους απορρέουσες από την πραγματοποίηση ιδιωτικών αντιγραφών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 31).
- 77 Το Δικαστήριο επισήμανε περαιτέρω ότι ένα σύστημα τέλους ιδιωτικής αντιγραφής το οποίο δεν διακρίνει, όσον αφορά τον υπολογισμό της οφειλόμενης στους δικαιούχους δίκαιης αποζημίωσης, μεταξύ της περιπτώσεως όπου η πηγή αναπαραγωγής αντιγράφων για ιδιωτική χρήση είναι νόμιμη και εκείνης όπου η πηγή αυτή είναι παράνομη δεν επιτυγχάνει τη δέουσα ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων των δικαιούχων του δικαιώματος του δημιουργού και των συμφερόντων των χρηστών του προστατευόμενου υλικού, εφόσον, στο πλαίσιο τέτοιου συστήματος, όλοι οι χρήστες οι οποίοι αποκτούν τέτοιον εξοπλισμό, συσκευές ή υλικούς φορείς που υπόκεινται στο εν λόγω τέλος περιέρχονται εμμέσως σε δυσμενή θέση (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψεις 54 έως 56).
- 78 Συγκεκριμένα, οι εν λόγω χρήστες, υποχρεούμενοι να καταβάλουν τέλος υπολογιζόμενο ανεξαρτήτως του νόμιμου ή παράνομου χαρακτήρα της πηγής από την οποία πραγματοποιήθηκαν οι οικείες αναπαραγωγές, χρηματοδοτούν αναγκαστικά την αντιστάθμιση ζημίας η οποία προκαλείται από αναπαραγωγές για ιδιωτική χρήση πραγματοποιούμενες από παράνομη πηγή και μη επιτρεπόμενες από την οδηγία 2001/29 και, ως εκ τούτου, καλούνται να αναλάβουν μια πρόσθετη και μη αμελητέα δαπάνη προκειμένου να μπορέσουν να πραγματοποιήσουν ιδιωτικά αντίγραφα καλυπτόμενα από την εξαίρεση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β' (βλ. απόφαση ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 56).

79 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, υπό στ', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2001/29 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγές πραγματοποιούμενες από παράνομες πηγές, δηλαδή από προστατευόμενα έργα τα οποία έχουν διατεθεί στο κοινό χωρίς την άδεια των δικαιούχων.

Επί του πρώτου ερωτήματος, υπό ε'

80 Με το πρώτο ερώτημα, υπό ε', το οποίο πρέπει να εξεταστεί όγδοο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν η οδηγία 2001/29 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγές από προστατευόμενα έργα που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο από μέσο που ανήκει σε τρίτο ή με τη βοήθεια μέσου που ανήκει σε τρίτο.

81 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας περιλαμβάνει τρία στοιχεία τα οποία προσδιορίζουν από κοινού το πεδίο εφαρμογής του. Αυτά είναι, πρώτον, το αντικείμενο της αναπαραγωγής, δεύτερον, το πρόσωπο που την πραγματοποιεί και, τέλος, η ίδια η αναπαραγωγή.

82 Όσον αφορά, πρώτον, το αντικείμενο της αναπαραγωγής, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εν λόγω διάταξη προβλέπει εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα του δικαιούχου να επιτρέπει ή να απαγορεύει την αναπαραγωγή του έργου. Τούτο προϋποθέτει κατ' ανάγκη ότι το αντικείμενο της αναπαραγωγής που αφορά η διάταξη αυτή είναι προστατευόμενο έργο, μη παραποιημένο ή πειρατικό (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 58).

83 Ακολούθως, όσον αφορά το πρόσωπο στο οποίο επιτρέπεται να πραγματοποιήσει την αναπαραγωγή, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 διευκρινίζει ότι το πρόσωπο που πραγματοποιεί αντίγραφα του προστατευόμενου έργου για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο.

84 Τέλος, όσον αφορά την ίδια την αναπαραγωγή, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής διευκρινίζει μόνο τους υλικούς φορείς επί των οποίων μπορεί να αναπαράχθει το προστατευόμενο έργο.

85 Συγκεκριμένα, αρκεί, συναφώς, να συγκριθεί η διατύπωση της εξαιρέσεως για ιδιωτική αντιγραφή με τη διατύπωση της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας. Ενώ η δεύτερη εφαρμόζεται στην «αναπαραγωγή σε χαρτί ή ανάλογο υλικό φορέα», η εξαίρεση για ιδιωτική αντιγραφή εφαρμόζεται στις «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε [υλικό φορέα]».

86 Αντιθέτως, το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας 2001/29 ουδόλως διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά των μέσων από τα οποία ή με τη βοήθεια των οποίων πραγματοποιούνται τα αντίγραφα για ιδιωτική χρήση. Ειδικότερα, στο εν λόγω άρθρο δεν γίνεται καμία αναφορά στη νομική φύση του συνδέσμου ο οποίος, όπως το δικαίωμα ιδιοκτησίας, μπορεί να συνδέει το φυσικό πρόσωπο, που δημιουργεί το αντίγραφο για ιδιωτική χρήση, με το μέσο που χρησιμοποιεί.

87 Πρέπει να τονιστεί, αφενός, ότι η προβλεπόμενη στην εν λόγω διάταξη εξαίρεση πρέπει να ερμηνεύεται στενά και δεν επιτρέπεται, ως εκ τούτου, ερμηνεία η οποία να υπερβαίνει τις ρητώς προβλεπόμενες περιπτώσεις (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 23, και Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, σκέψη 24).

- 88 Αφετέρου, η εν λόγω οδηγία αποσκοπεί στην εναρμόνιση ορισμένων μόνων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού (απόφαση Padawan, EU:C:2010:620, σκέψη 35). Στο μέτρο που δεν περιέλαβε στην ίδια οδηγία αναφορά στα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες που μνημονεύονται στη σκέψη 86 της παρούσας αποφάσεως, ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε ότι αυτά δεν ασκούν επιρροή υπό το πρίσμα του σκοπού που επιδιώκεται με τη μερική εναρμόνιση.
- 89 Κατά συνέπεια, το ζήτημα του αν το μέσο που χρησιμοποιεί ο ιδιώτης για να πραγματοποιήσει αντίγραφα για ιδιωτική χρήση πρέπει να ανήκει σ' αυτόν ή αν μπορεί να ανήκει σε τρίτο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29.
- 90 Υπό τις συνθήκες αυτές, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής δεν πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με το άρθρο της 5, παράγραφος 5, δεδομένου ότι η δεύτερη αυτή διάταξη δεν προβλέπει ούτε στο να επηρεάσει το ουσιαστικό περιεχόμενο των διατάξεων του άρθρου 5, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας ούτε, ειδικότερα, στο να διευρύνει την έκταση των διαφόρων εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται εκεί (βλ. απόφαση ACI Adam κ.λπ., EU:C:2014:254, σκέψη 26).
- 91 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, υπό ε', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγές προστατευόμενων έργων που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο από μέσο που ανήκει σε τρίτο ή με τη βοήθεια μέσου που ανήκει σε τρίτο.

Επί του πρώτου ερωτήματος, υπό ζ'

- 92 Με το πρώτο ερώτημα, υπό ζ', το οποίο πρέπει να εξεταστεί ένατο κατά σειρά, το αιτούν δικαστήριο ερωτά εάν η οδηγία 2001/29 αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται από νόμιμες πηγές, «με άλλο τρόπο», όπως, επί παραδείγματι, από το διαδίκτυο.
- 93 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όταν το εθνικό δικαστήριο δεν παρέχει στο Δικαστήριο τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στο ερώτημα που του υποβλήθηκε, το ερώτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Belvedere Costruzioni, C-500/10, EU:C:2012:186, σκέψη 16, και διάταξη Stefan, C-329/13, EU:C:2014:815, σκέψη 24).
- 94 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο δεν παρέχει επαρκή στοιχεία σχετικά με τη φύση των αναπαραγωγών που αποτελούν το αντικείμενο του υποβληθέντος ερωτήματος.
- 95 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να παράσχει λυσιτελή απάντηση στο πρώτο ερώτημα, υπό ζ'. Συνεπώς, το ερώτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 96 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση οφειλόμενη λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα δημιουργίας αντιγράφων για ιδιωτική χρήση επί υλικών φορέων πολλαπλών λειτουργιών, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, είτε τα μέσα αυτά έχουν ως κύρια λειτουργία τους τη δημιουργία αντιγράφων για ιδιωτική χρήση είτε όχι, υπό την προϋπόθεση ότι μία από τις λειτουργίες των εν λόγω φορέων, έστω και δευτερεύουσα, παρέχει στους κατόχους τους τη δυνατότητα να τα χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτόν. Ωστόσο, ο κύριος ή δευτερεύων χαρακτήρας της λειτουργίας αυτής και η σχετική σημασία της ικανότητας του υλικού φορέα να παράγει αντίγραφα ενδέχεται να ασκούν επιρροή στο ύψος της οφειλόμενης δίκαιης αποζημιώσεως. Όταν η προκληθείσα στους δικαιούχους ζημία κρίνεται ασήμαντη, το γεγονός ότι διατίθεται η εν λόγω λειτουργία ενδέχεται να μη γεννά υποχρέωση καταβολής της αποζημιώσεως αυτής.
- 2) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση με την οποία επιβάλλεται τέλος για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημιώσεως που οφείλεται λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα δημιουργίας αντιγράφων για ιδιωτική χρήση στη διάθεση στο εμπόριο υλικών φορέων οι οποίοι ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση, όπως οι κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων, αλλά δεν επιβάλλει το τέλος αυτό στη διάθεση στο εμπόριο συστατικών στοιχείων τα οποία προορίζονται κυρίως για την αποθήκευση αντιγράφων για ιδιωτική χρήση, όπως οι εσωτερικές μνήμες των συσκευών ανάγνωσης MP3, στον βαθμό που οι διαφορετικές αυτές κατηγορίες υλικών φορέων και συστατικών στοιχείων δεν είναι συγκρίσιμες ή η διαφορετική μεταχείριση είναι δικαιολογημένη, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 3) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία επιβάλλει την καταβολή τέλους για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημιώσεως που οφείλεται λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα δημιουργίας αντιγράφων για ιδιωτική χρήση στους κατασκευαστές και εισαγωγείς που πωλούν κάρτες μνήμης κινητών τηλεφώνων σε επαγγελματίες γνωρίζοντας ότι οι κάρτες προορίζονται για μεταπώληση από τους επαγγελματίες αυτούς, αλλά αγνοώντας αν οι τελικοί αγοραστές των εν λόγω καρτών είναι ιδιώτες ή επαγγελματίες, υπό την προϋπόθεση ότι
 - η λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος δικαιολογείται από την ύπαρξη πρακτικών δυσχερειών·
 - οι υπόχρεοι καταβολής του τέλους απαλλάσσονται από την καταβολή του εάν αποδεικνύουν ότι πωλούν τις κάρτες μνήμης των κινητών τηλεφώνων σε επαγγελματίες μη φυσικά πρόσωπα, για σκοπούς προδήλως ξένους προς την ιδιωτική αντιγραφή, εξυπακουμένου ότι η απαλλαγή αυτή δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην πώληση προς επαγγελματίες που είναι καταχωρισμένοι στον οργανισμό διαχείρισης του συστήματος τελών·
 - το εν λόγω σύστημα προβλέπει δικαίωμα επιστροφής του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, το οποίο είναι αποτελεσματικό και δεν καθιστά υπερβολικά δυσχερή την ανάκτηση του καταβληθέντος τέλους, η δε επιστροφή καταβάλλεται μόνο στον τελικό αγοραστή της εν λόγω κάρτας μνήμης, ο οποίος πρέπει να υποβάλει προς τούτο αίτηση προς τον εν λόγω οργανισμό.

- 4) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη της 35, έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν, σε ορισμένες περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής για ιδιωτική αντιγραφή, απαλλαγή από την καταβολή της δίκαιης αποζημιώσεως λόγω της εξαιρέσεως αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι η ζημία που προκλήθηκε στους δικαιούχους στις περιπτώσεις αυτές είναι ασήμαντη. Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να καθορίσουν το όριο της ζημίας αυτής, εξυπακουομένου ότι το όριο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 5) Η οδηγία 2001/29 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση που κράτος μέλος αποφάσισε, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, να αποκλείσει, στο πλαίσιο του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, κάθε δικαίωμα των δικαιούχων να επιτρέπουν την ιδιωτική αναπαραγωγή των έργων τους, η άδεια που παρέχει ο δικαιούχος για τη χρήση των αρχείων που περιέχουν τα έργα του δεν μπορεί να ασκεί επιρροή σε σχέση με την υποχρέωση δίκαιης αποζημιώσεως οφειλόμενης λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής για τις αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας με τη χρήση των ως άνω αρχείων και δεν μπορεί να δημιουργήσει, καθεαυτή, υποχρέωση του χρήστη των συγκεκριμένων αρχείων να καταβάλει οποιαδήποτε αμοιβή, για ιδιωτική αναπαραγωγή, προς τον εν λόγω δικαιούχο.
- 6) Η εφαρμογή των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 της οδηγίας 2001/29 στα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή των προστατευόμενων έργων, όπως τα DVD, τα CD, οι συσκευές αναγνώσεως MP3 ή οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, δεν ασκεί επιρροή σε σχέση με την υποχρέωση δίκαιης αποζημιώσεως που οφείλεται λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής για τις ιδιωτικές αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται με τα μέσα αυτά. Ωστόσο, η εφαρμογή αυτή ενδέχεται να ασκεί επιρροή ως προς το συγκεκριμένο ύψος της εν λόγω αποζημιώσεως.
- 7) Η οδηγία 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση οφειλόμενη λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής για αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται από παράνομες πηγές, δηλαδή από προστατευόμενα έργα που διατέθηκαν στο κοινό χωρίς την άδεια των δικαιούχων των δικαιωμάτων.
- 8) Η οδηγία 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση οφειλόμενη λόγω της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής για αναπαραγωγές προστατευόμενων έργων που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο από μέσο που ανήκει σε τρίτο ή με τη βοήθεια μέσου που ανήκει σε τρίτο.

(υπογραφές)